

הנתניתי, בו לומדים כמה ועשרים תלמידים, כל אחד מהם שוהה בפנימיה שלוש שנים, לומד במשך זמן זה מיקצוע טכני בחשמל או מכונאות. הלימודים הם על השינוי של משלם המיסים הישראלי, בצירוף דמי-כיס לסטודנטים הנמצאים רחוק מבתי-הספר. נמצאים אפריקאים גם במוסדות אחרים בישראל. ישנם רבים הלומדים באוניברסיטה העברית בירושלים, אחרים נמצאים בטכניון החיפאי.

★ ★ ★

מבודדים ולא רצויים

רוב האפריקאים חיים בתנאים נוחים לא פחות מאשר סטודנטים זרים אחרים בארץ, אך בעיית העיקרית היא חברתית דווקא. הם מנותקים מחברת ישראלים. בעייה עוד יותר חמורה: הם מנותקים מישראליות.

הבעייה קשה במיוחד משום שהמשלמים הנמצאים בארץ עוברים בארצם סלקציה קפדנית, הרוב בני העילית החברתית והאינטלקטואלית בארץ מוצאם. בישראל הם מרגישים פתאים נחותים מבחינה חברתית — אם לא מנודים לגמרי. משרד-החוקר משקיע מאמצים וכספים למלא את כל דרישותיהם. אך בדבר אחד לא הצליח: להקל על האפריקאים את השתלבותם החברתית ואת קשריהם עם בני גילם, תושבי הארץ. התמך מרותם של הסטודנטים הלכה ורבתה. הם הרגישו את עצמם מבודדים, לא רצויים. הם

צאת עם אפריקאי לחיטות גנאי או לקריאה פרובוקטיביות.

סיפר משתלם מזוקן, תלמיד אורט: „כל פעם כשאני יוצא עם בחורה ישראלית ועוברים איתה על הטיילת בנתניה, אני שומע לחיטות מאחורי גבי. כנראה שאחד מאלה גם כתב את הכרוז“.

הסיבה ברורה: בדיוק כפי שבכל העולם מאשימים הבלתי-מצליחים את היהודי שהוא מוצץ דם המרכז בידו את ההון — כך מסמל האפריקאי בעיני הנחשלים מבחינה חברתית את הזכר הנוראי, החוטף את הן נערות הישראליות.

סיבה נוספת: ההסתגרות של החברה הישראלית בפני זרים. אחרי אלפי שנות חינוך של התבדלות — קשה אפילו לפרטים ליצור קשרים קרובים עם אפריקאים בלי לעורר תגובות של הסביבה.

★ ★ ★

עם גרמניות זה יותר קל

אין ספק שמצבם של בני אפריקה, הן מגיעים לישראל אינו קל. הם חייבים להיות בתוך ציבור שאינו מקרב אותם, בגלל כל מיני איסורים חברתיים או דתיים, בעוד מחבריהם השוהים בארצות בגרמניה ובריטניה מצליחים הרבה יותר. בחורות גרמניות, צרפתיות או אנגליות מגלות מידה רבה יותר של חיבה לבעלי העור השחום

מי שונא אותם?

הסטודנטים האפריקאים בישראל איימו לעזוב את הארץ. מרירות שהצטברה זמן רב התפרקה. כרוז קטן, שהופץ בישראל איים לשבור את גב הגמל.

מאשר חברותיהן הישראליות. והסטודנטים השוהים באירופה אינם שוכחים לדוח על הצלחותיהם לחבריהם בישראל.

„כאן, אם אני כבר מצליח לצאת עם בחורה ישראלית, היא אף פעם לא תביא אותי אליה הביתה“, אמר משתלם באורט. „לחברים שלי בגרמניה זה הרבה יותר קל“.

מעניינת גם העובדה, שתלמידיו של המכון האפרואסיאני בתל-אביב היו נרגשים הרבה פחות מחבריהם השוהים בפנימיה הנתנייתית. הסיבה: במכון האפרואסיאני נמצאים תלמידי מידים בדרך כלל רק חצי שנה. להתנודות למשך זמן כזה הם עוד מוכנים להחרגל. לשלוש שנים — לא.

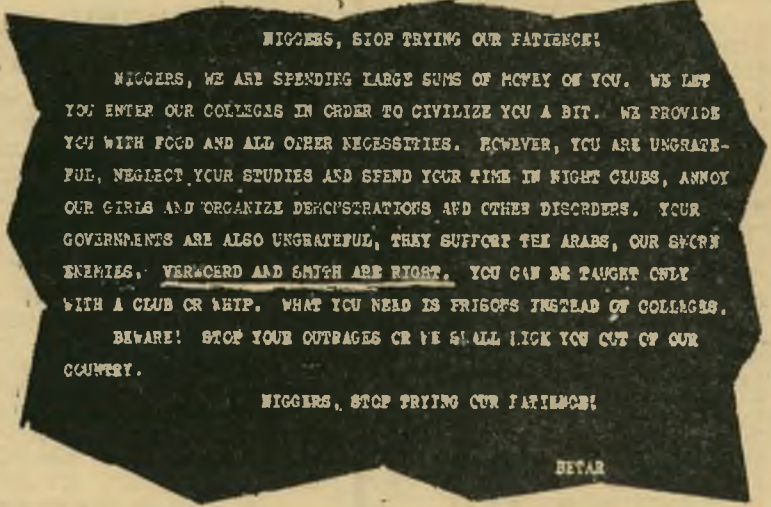
★ ★ ★

המתחוות המוגזמות

כרוז שנתגלה רק חשף לאור את תגובת האפריקאים מלאת הזעם והעליזות, לגבי היחס לו הם זוכים מזה זמן רב. ההסתגרות של החברה הישראלית הביאה אפריקאים רבים למחשבה, כי הישראלים מאפשרים להם ללמוד רק מתוך חישובים של תועלת מדינית. הכרוז נראה להם לכן כהבעת הדעה הנכונה של החברה הישראלית עליהם.

המדכא בפרשה הוא, שהכרוזים הפרימיטיביים ומחוסרי-הגיון פעלו את פעולתם ההרסנית: האפריקאים הפכו למסוגרים יותר משחיו עד כה. רובם חדלו כלל לצאת מן שטח הפנימיה, בה הם גרים, כמה מהם הפכו חשונים עד כדי כך שדרשו מורים שיקלעו למקום להודות בפניהם.

כך הגיעו התמרמרות ומתחיותם של השתלמים למצב כזה, שכל סימן קל ביותר של פרובוקציה עלול להצית את הפתיל של חבית אבק-השריפה. כל כרוז של שיטנה, שכתב עליי קנאים מופרעים, עלול לסכן את כל המאמץ העצום המושקע עליידי ישראלים באפריקה; כל עלבון קטן — להשיג כית את כל האהבה, הרצון-הטוב והמסירות שהושקעו עליידי מורים, מדריכים ועובדים של מכונים ההשתלמות לסטודנטים האפריקאים; כל לחיטה סממית מאחורי גבם — תגרום להם להרגשה שאין הם אהובים בישראל.

זהו הכרוז שבגללו נזדעקו ראש המשלה ושרת החוץ—מה הבהיל אותם עד כדי כך?

רקדו ונפרדו לשלום. „איהו בנות משונות יש לכם“, נהגו הסטודנטים להתלונן בעקבות המסיבות, „הן אהבות רק לדבר“. הנערות מצידן התלוננו, כי חבריהן החדשים התחילו לרקוד צמוד מדי, לא באו למסיבות שאורגנו מאוחר יותר.

נסיון שנעשה, לארצת את המשלמים הזרים בבתיהם של תלמידי תל-אביב, נכשל אף הוא. לאחר שהתורים הצפוף-תל-אביביים לא גילו התלהבות מספיקה לרעיון.

אך בצד תגובות של חוסר התלהבות היו גם תגובות של אלימות ברורה.

לפני זמן מה טייל אפריקאי עם בת-זוג ישראלית ברחוב, כשניגש אליהם בחור צעיר, גידף את הישראלית על שהיא הולכת עם כושי — והתכתש עם בן-לחייתה האפריקאי. במשטרה התגלה התוקף כפושע מועד. כי מקרים פחות קיצוניים זוכה ישראלית היו

אינם מפחיתים את רגשות הניתוק מן החברה המקומית.

גורם נוסף: בין האפריקאים לבין עצמם קיימים חיכוכים לא מעטים. דוגמה: בשעת טיול בדרום הארץ, שנערך לסטודנטים אפריקאים, התייידה אחת המשתלמות עם משלם מארץ אפריקאית אחרת. ההתקשרות עוררה את זעמם של בני ארצה. הם הראו לה את נחת זרועם למען לא תתקשר עם זרים ולא תבגוד במולדתה. רק לאחר שהמדריכים הישראליים התערבו, נרגעו הרוחות.

★ ★ ★

לא גילו התלהבות

משרד החוץ, שהחל להבחין במאוחר בהתמרמרות הכללית, ניסה לעזור, אך ללא הצלחה ניכרת. מסיבות אורגנו עם בנות מסמנירים תל-אביביים. הנערות באו

הפכו מתוחים ורגישים בצורה מוגזמת.

סיפר השבוע אחד ממורי אורט: „אחד הן תלמידים סיפר, שמה חצי שנה הוא מנסה לצאת עם בחורה ישראלית. מעולם לא הצליח. הוא נעשה עצבני ומלא מרירות. על כל דבר קטן הוא מתרגז“. פיתרון לכך לא מצליחים גם המורים למצוא: „מה אני יכול לעשות עם תלמיד כזה? לתת לו את אחותי? מה יש, גם בחורים ישראלים לפעמים חצי שנה לא יוצאים עם בחורה, אבל האפריקאים מיד מייחסים את זה לצבע עורם. וזה רק מגביר את רגש הנחיתות שלהם“.

ישנם אפריקאים המצליחים בכל זאת: כך, למשל, נפגש ניגרי יפה-תואר מדי יום עם גרושה מקומית, המגיעה יום-יום עם מכוניתה הארוכה לפנימיה הנתנייתית. אלא שמצבם של אלה שכבר הצליחו למצוא בנות זוג מקומיות לא היה טוב יותר. הם מעוררים את קינאתם של האחרים, ישראלים ואפריקאים כאחד.

גם חיי הפנימים לא הקלו יתר על המידה על האפריקאים שואפי ההגלחה. „זאם סטודנט דגש הביא עמו בחורה — האם יכולנו לתת לו להסתגר איתה? סוף סוף לא יכולנו להפוך את המקום לבית-בושת“, התנצל אחד הן נהגלים.

בדרך, שהתגורר במקום, מצא לא פעם את תדיר פרוץ לאחר שהזר מיוג חופשה. הוא נזהר שלא לחזור מוקדם כדי, כדי שלא ילצבן יתו על המידה את חנייני.

המתחיות הלכה וגברה, הביאה לכך שכל תקלה קטנה גרמה לסערה רבתני. כך, למשל, נהגו המשתלמים לשפוך לא פעם את זעמם על עובדי המטבח, התלוננו מדי פעם באוזני משרד החוץ על האוכל הגרוע.

גם הדיפלומטים האפריקאים בישראל לא הצליחו לעודד את בני ארצם. הם אומנם ביקרו מדי פעם את המשתלמים, התעניינו במידת התקדמותם בלימודים, השתתפו במסיבות שנתיות, אך לא יותר מזה.

לכאורה יכולה לשמש כפתרון חלקי הן עובדה שנוסף לסטודנטים הזרים נמצאות בישראל גם סטודנטיות אפריקאיות. אלא שמידת ההצלחה של אלה בקרב חבריהן ליב-שט קלושה ביותר. וקשרים עם בנות ארצם